

В защита на златния ориз

Автор(и): Нора Иванова, Редактор Растителна Защита /РЗ/

Дата: 07.07.2016

*Над 100 нобелови лауреати се подписаха под **отворено писмо**, в което призовават международната природозащитна организация „Грийнпийс“ да спре кампанията си срещу генно модифицираните култури и фуражи, в това число и срещу златния ориз, който се смята за едно от възможните решения в борбата със световния недостиг на бета каротин.*

Недостигът на храна и недохранването на бързорастящото население, особено в бедните региони на света, напоследък са основна тема на дебат в схемата за и против генно модифицираните култури. Наред с въпросите по отношение на ефектите върху човешкото здраве и екологичния баланс при използването на селскостопански продукти, които са плод на генно инженерство, се стигна и до обсъждане на корпоративните монополи, занимаващи се все по-активно с печеливения бизнес - ГМО.

Нобеловите лауреати в защита на златния ориз

Над **100 нобелови лауреати** се подписаха под отворено писмо, в което призовават международната природозащитна организация „Грийнпийс“ да спре кампанията си срещу генно модифицираните култури и фуражи, в това число и срещу златния ориз, който се смяташе за решение в борбата със световния недостиг на бета каротин. Според наградените с Нобелова награда, които работят в различни области на науката - медицина, физика, химия, биология, литература, в момента обществеността реагира прекалено емоционално на призивите на различните неправителствени организации, които се стремят напълно да отречат успехите в подобряването на семена, чрез биотехнологични методи, с цел увеличаване на наличната храна в световен мащаб. Начело на инициативата са Ричард Робъртс и Филип Шарп, които получават отличието за

медицина през 1993 г. за откриването на генетичните последователности, познати като интрони. Застъпването на каузата за активното навлизане на ГМО продуктите на пазара от научният елит, отваря вратите за узаконяването и разпространението на всякакви генно модифицирани култури. Историята напомня другата популярна агро сапунка от последните няколко месеца, а именно удължаването на разрешителното на **активното вещество глифозат**.

В публикуван през май 2016 г. доклад изследователското звено на американската Национална академия на науките (NAS) – Национален изследователски съвет (NRC) твърди, че консумацията на генетично модифицирани храни не уврежда човешкото здраве. NRC обаче е обект на критики заради връзките си с бизнеса, като ден преди публикуването на проучването им от неправителствената организация Food & Water Watch, която работи в областта на защитата на правата на потребителите, представиха собствен доклад, в който твърдят, че NRC е получила милиони долари финансиране от биотехнологични компании.

Позицията на Грийнпийс

„Обвиненията, че някой блокира генетично-модифицирания златен ориз, са неверни. Златният ориз не успя да намери решение на проблема, което търсеше, и в момента не е достъпен за продажба“, коментира Вилхелмина Пелегрин, която работи за офиса на организацията в Югоизточна Азия. Според Международният институт за изследване на ориза, не е доказано, че златният ориз всъщност се справя с недостига на витамин А. "Вместо да инвестираме в това свръхскъпо PR упражнение, трябва да адресираме проблема с недохранването чрез по-разнообразна диета, равен достъп до храни и екологично земеделие", се посочва в **изявлението на природозащитната организация**.

Ориз от злато

Отминаха времената, когато в кварталната бакалница по рафтовете бяха наредени само опаковки с бял ориз (*Oryza sativa*). Дори и не сме си представяли, че освен класиката бял ориз скоро ще заемат почтено място на трапезата ни още кафяв, черен, лилав и червен, а защо не и жълт. Последният се появява благодарение на усилията на двама учени – Инго Потрикус и Петер Байер. През 1992 година те се заемат с амбициозната задача да разработят оризово растение, което произвежда бета-каротин (провитамин А) не само в листата, където е необходим за фотосинтеза, но и в ядливата си част – ендосперма. "Златният ориз" е създаден посредством трансформацията на обикновения *Oryza sativa* с два гена за биосинтез на бета каротин: от жълт нарцис и от почвената бактерия *Erwinia uredovora*.